

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa R. B.
przeciwko M. w W. Rejon Drogowy W.- N. z siedzibą w W.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 grudnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 10 grudnia 2013 r., sygn. akt VII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 120 zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

M. w W. Rejon Drogowy W. - N. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie z powództwa R. B. o przywrócenie do pracy.

W skardze zarzucono naruszenie prawa materialnego; art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p., przez błędną wykładnię i przyjęcie, że utrata zaufania wskazana jako przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę jest pozorna, gdyż pracownik nie został zwolniony z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia; art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p., a także w związku z art. 8 k.p. i art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 21 i 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 223, poz. 1458 ze zm.), przez błędną

wykładnię polegającą na przyjęciu, że „przekroczenie uprawnień przez pracownika i utrata zaufania do pracownika są pozorne, gdy pracownik zobowiązany do dbałości o sprawność i stan techniczny pojazdów pracodawcy, w tym pojazdów ciężarowych należących do pracodawcy, nie ma obowiązku informowania o zmianach przepisów dotyczących konieczności zamontowania stosownych urządzeń pomiarowych wymaganych powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, a także gdy otrzymał od jednostki nadrzędnej pracodawcy informację przypominającą o zmianie przepisów, a mimo to nie podjął żadnych czynności w celu ustalenia zakresu obowiązywania nowych i poinformował innych pracowników pracodawcy o braku konieczności wyposażenia pojazdów w urządzenia wymagane powszechnymi przepisami prawa i wnioskował do przełożonego o przejazd takim pojazdem”.

Skarżący zarzucił także naruszenie przepisów postępowania: art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. i art. 386 k.p.c., z uwagi na brak prawidłowego uzasadnienia wyroku, „a zwłaszcza poprzez brak wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy i wszystkich dowodów, brak wskazania dowodów, którym odmówił wiarygodności, brak jakiegokolwiek odniesienia się do dowodów przeciwnych, a także oparcie w całości swojego orzeczenia o materiał dowodowy zgromadzony przez Sąd pierwszej instancji, przy jednoczesnym uznaniu, że Sąd Rejonowy - w swoim ustaleniu pominął część materiału dowodowego, co doprowadziło Sąd Okręgowy do zupełnie dowolnej oceny tegoż materiału dowodowego, a mianowicie, że dokonane przez pozwanego wypowiedzenie umowy o pracę było nieuzasadnione, a w konsekwencji do uwzględnienia apelacji powoda i zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji”.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z uwagi na jej oczywistą zasadność, gdyż „Sąd Okręgowy uznał, że utrata zaufania i przekroczenie uprawnień w sytuacji spowodowanej zachowaniem powoda nie może być przyczyną uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę, gdyż jest ona pozorna. Z jednej bowiem strony Sąd drugiej instancji wskazuje na okoliczności otrzymania stosownych zaleceń przez powoda co do jego postępowania jako pracownika, z drugiej zaś wywodzi wniosek, że powód – jako pracownik – nie ma obowiązku informowania pracodawcy o treści tych zaleceń, mimo tego że mają one wpływ na zarówno postępowanie w

określonych okolicznościach samego powoda, a na pewno na funkcjonowanie powoda jako zakładu pracy. W takich okolicznościach w odniesieniu do błędnej wykładni przepisów prawa materialnego, a także przy naruszeniu prawa procesowego skutkujących błędną wykładnią, skargę należy uznać jako oczywiście uzasadnioną”.

W odpowiedzi na skargę strona powodowa wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tegoż w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o

przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007, z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywista zasadność i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia

skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 Nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Niniejsza skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie czyni zadość wymaganiom stawianym temu nadzwyczajnemu środkowi prawnemu. Przede wszystkim wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej jest lakoniczny i co więcej, nie wskazuje przepisów, jakie miałyby być naruszone w sposób oczywisty przez Sąd drugiej instancji, a jedynie odnosi się ogólnie do błędnej wykładni prawa materialnego oraz naruszenia przepisów postępowania „skutkujących błędną wykładnią”.

Gdyby nawet przyjąć, że chodzi o wszystkie przepisy powołane w podstawach kasacyjnych, to w odniesieniu do prawa materialnego nieuprawnione jest twierdzenie o oczywistym, widocznym *prima facie* naruszeniu „art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p.” oraz „art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 100 § 2 pkt 2 i 4 k.p. w związku z art. 8 k.p.” Powołanie się przez pracodawcę na utratę zaufania i wskazanie okoliczności, które legły u jej podstaw, spełnia wymagania co do formy wypowiedzenia w zakresie określonym w art. 30 § 4 k.p., a to, czy podane przez pracodawcę fakty istniały

obiektywnie i czy uzasadniały utratę zaufania, stanowi przedmiot oceny w płaszczyźnie art. 45 § 1 k.p., a nie art. 30 § 4 k.p. W przypadku wskazania przez pracodawcę jako przyczyny wypowiedzenia utraty zaufania spowodowanej zaistnieniem określonych faktów, w pierwszej kolejności należy ocenić, czy wskazane przez pracodawcę okoliczności mogły uzasadniać utratę zaufania do pracownika, a następnie, pod warunkiem pozytywnego rozstrzygnięcia tej kwestii - czy utrata zaufania w tych okolicznościach uzasadnia wypowiedzenie stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2012 r., II PK 60/12, LEX nr 1243025).

Jeśli zaś chodzi o przepisy postępowania, to w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrzymało się stanowisko, że uzasadnienie wyroku, które wyjaśnia przyczyny, z powodu których orzeczenie zostało wydane, jest sporządzane już po wydaniu wyroku, a zatem wynik sprawy z reguły nie zależy od tego, jak napisane zostało uzasadnienie i czy zawiera ono wszystkie wymagane elementy. W konsekwencji zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. może być usprawiedliwiony tylko w tych wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia Sądu drugiej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (por. między innymi wyroki z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNAPiUS 2003 nr 7, poz. 182; z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNAPiUS nr 15, poz. 352 oraz z dnia 24 lutego 2006 r., II CSK 136/05, LEX nr 2009730; z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, LEX 109420, a także postanowienia z dnia 20 lutego 2003 r., II CKN 1138/00, LEX 78271 oraz z dnia 5 kwietnia 2002 r., II CKN 1368/00, LEX 54382). Takich zaś wadliwości nie sposób zarzucić zaskarżonemu wyrokowi. Poza tym we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej brak jakiegokolwiek uzasadnienia naruszenia prawa procesowego. Nawet w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych stwierdza się bardzo ogólnie, że „ustalenia Sądu Okręgowego odnoszą się do nowych okoliczności, które nie stanowiły podstawy orzekania przez Sąd Rejonowy” oraz że „Sąd Okręgowy w całości oparł się na zeznaniach strony powodowej bez odniesienia się do wiarygodności dowodów chociażby z przesłuchania kilku świadków. Ponadto pominął niektóre dokumenty zgłoszone przez pozwanego i wskazane w materiale dowodowym zaś wskazał na inne, które przyjął za

podstawę orzeczenia, tak np. w stosunku do notatek złożonych przez powoda i uznał je za tożsame w treści i nie odniósł się do innych dowodów zgromadzonych w sprawie” Przekreśla to możliwość stwierdzenia naruszenia wskazanego przepisu w sposób widoczny *prima facie*.

Jeśli zaś chodzi o art. 386 k.p.c., to składa się on z kilku jednostek redakcyjnych, z których każda stanowi odrębną normę prawną. Niewystarczające jest więc powołanie całego tego przepisu. Ubocznie zauważyć można, że sąd drugiej instancji naruszyłby art. 386 § 1 k.p., gdyby przyjął, że apelacja powoda jest bezzasadna, a mimo to zmienił zaskarżony wyrok.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania rozstrzygnięto po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 13 ust. 4 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).